

TWINTIG JAAR TRENDS GAZELLEN

Meer snelle groeiers gezocht

In de relance na de coronacrisis is voor snelgroeïende bedrijven, zoals de Trends Gazellen, een prominente rol weggelegd. De gazellen zijn de groeimotoren van ons land: ze investeren, innoveren en creëren banen. Om de groei van de Belgische economie weer op te krikken, hebben we vooral méér gazellen nodig, blijkt uit onderzoek. **DAAN KILLEMAES EN KURT DE CAT**

⬇ SNELGROEIEND BEDRIJF

Gazellen dragen disproportioneel bij aan de welvaart door met hoge snelheid banen en toegevoegde waarde te scheppen.

Dit jaar viert Trends de twintigste verjaardag van de Trends Gazellen. Voor het spetterende verjaardagsfeest is het nog even wachten tot we de gezondheids crisis hebben overwonnen, maar via dit blad, onze website en Kanaal Z stellen we de volgende weken de nieuwe lichting van de Trends Gazellen voor. Speciaal voor de twintigste editie is de redactie ook op zoek gegaan naar de snelste groeiers van de afgelopen twintig jaar. Die uitzonderlijke bedrijven krijgen de award van de Supergazelle. In die twee decennia is het label 'Trends Gazelle' uitgegroeid tot hét visitekaartje van de snelgroeiende bedrijven in ons land. De lijsten met de Gazellen-certificaten hangen bij de groeibedrijven meestal prominent in de hal. En gelijk hebben ze: snelgroeiende bedrijven staan wereldwijd bekend als de motor van banencreatie. Hier is dat niet anders. Tussen 2015 en 2018 waren 920 snelgroeiende bedrijven verantwoordelijk voor 52.779 nieuwe banen, blijkt uit onderzoek van professor Hans Crijns en docent Yannick Dillen van de Vlerick Business School. Ze publiceren jaarlijks de Belgian High-Growth Monitor. De gazelle als snelgroeiende onderneming is geen bedreigde diersoort in de Belgische economie, maar ze zijn toch moeilijker te spotten dan je zou willen. Op honderd ondernemingen mogen er zich in België ongeveer vier een gazelle noemen, terwijl dat er in Nederland meer dan vijf zijn. Het aantal gazellen neemt af sinds 2000. Volgens onderzoek van Gert Bijmens

en Joep Konings aan de KU Leuven daalde het aantal snelgroeiende bedrijven van meer dan 6 procent in 2000 naar 4,5 procent in 2015. Dat is een verontrustende evolutie, omdat gazellen voor het gros van de nieuwe banen en de toegevoegde waarde zorgen. De

920
**SNELGROEIENDE
BEDRIJVEN**

waren tussen 2015 en 2018 verantwoordelijk voor 52.779 nieuwe banen.

concurrentiekracht van een economie rust op een selecte groep van bedrijven die het verschil kunnen maken en een sleutelrol spelen in de eeuwige maar noodzakelijke transformatie van een economie. In België is die groep te klein.

Baken in de storm

Door de jaren heen creëren snelgroeiende bedrijven in elke groeiperiode om en bij 50.000 banen. Zo ook in de periode 2009-2012, die werd geteisterd door de financiële crisis. In coronatijden is dat een hoopgevend signaal, zeker nu heel wat bedrijven het ➔

moeilijk hebben om het hoofd boven water te houden. “De economie maakt turbulente tijden door”, stelt Yannick Dillen. “Het risico op banenverlies is enorm. Om de economische motor aan de praat te houden, zullen de snelgroeiende bedrijven een baken in de storm zijn. De overheid mag die groep in haar beleidskeuzes dus zeker niet uit het oog verliezen.”

Volgens de Vlerick-onderzoekers dragen gazellen disproportioneel bij aan de welvaart door met hoge snelheid banen en toegevoegde waarde te scheppen. Vooral de jonkies maken het verschil. Jonge snelgroeiende bedrijven leveren verhoudingsgewijs de grootste bijdrage aan de banencreatie en de productiviteitswinsten, toch als ze de moeilijke eerste levensjaren doorkomen. Maar je hoeft niet jong te zijn om snel te groeien. Eén op de drie gazellen is een jonge onderneming, maar de jonge bedrijven hebben een groter aandeel in de welvaartscreatie.

Om voldoende gazellen te kweken, heb je dus voldoende borelingen nodig, maar daar knelt het schoentje in België. De ondernemingsdynamiek is hier bijzonder zwak. Zowel de oprichtingsgraad als de stopzettingsgraad van bedrijven ligt beduidend onder het Europese gemiddelde. De lage oprichtingsgraad is wellicht een van de verklaringen waarom de productiviteitsgroei van de Belgische economie bijna helemaal is stilgevallen. Er is te weinig creatie en te weinig destructie om van gezonde creatieve destructie te spreken. “De ondernemingsdynamiek zal het komende decennium essentieel zijn om de corona-impact op te vangen en de klimaattransitie mogelijk te maken”, zegt Gert Bijmens, die als econoom werkt voor de Nationale Bank. “Gazelles zijn een essentieel onderdeel van die dynamiek. Je

moet voorkomen dat ze nu onnodig verdwijnen, maar je mag ook geen zombiebedrijven overeind houden. Het wordt heel belangrijk het juiste evenwicht te vinden.” Yannick Dillen gaat een stap verder: “Als je uitgaat van het principe dat de overheid haar middelen op de meest efficiënte wijze moet inzetten, is het steunen van snelgroeiende ondernemingen in plaats van ondernemingen in moeilijkheden geen verkeerde strategie.”

Mismatch op de arbeidsmarkt

Voor een deel is die zwakke ondernemingsdynamiek van eigen makelij. De Belgische arbeidsmarkt is nog altijd veel te stroef, zodat werknemers onvoldoende de weg vinden naar de gazellen of andere productieve bedrijven. De aanhoudende hoge mismatch op de arbeidsmarkt remt de gazellen ook af om voldoende geschikt personeel te vinden om hun groei te versnellen. De oprichtingsgraad is ook laag, omdat het in dit land nog altijd vrij duur, complex en vaak stigmatiserend is om te falen of een onderneming stop te zetten.

“

‘49 procent van de gescreende gazellen zal financieel gezond de crisis doorkomen’

PASCAL FLISCH, TRENDS BUSINESS INFORMATION

Velen beginnen niet aan een per definitie risicovolle onderneming. Ook een relatief zwakke ondernemerscultuur blijft een oud zeer. Maar de Nationale Bank merkt in haar jongste jaarverslag van 2020

45
PROCENT

bedroeg het aantal snelgroeiende bedrijven in 2015. In 2000 was dat nog meer dan 6 procent.

op dat er bemoedigende signalen zijn. De oprichtingsgraad neemt toe, maar dat is vooral te danken aan het stijgend aantal ondernemingen in de vorm van een natuurlijke persoon, onder meer omdat de wet voor de deeleconomie meer personen toeliet om als zelfstandige in hoofd- of bijberoep te beginnen.

De stollende bedrijfsdynamiek is geen louter Belgisch fenomeen. Ook in de dynamische Angelsaksische economieën is het aandeel van de startende en de snelgroeiende bedrijven gevoelig gedaald sinds de eeuwwisseling. Onderzoek wijst naar de opkomst van supersterbedrijven die als geen ander gebruikmaken van de mogelijkheden van de globalisering en de digitalisering om dominant te worden op hun markt. Dat verhoogt de toetredingsdrempels voor nieuwe spelers. Snelgroeiende bedrijven worden ook sneller opgekocht door een dominante speler.

Stresstest voor gazellen

Het is bang afwachten wat covid-19 zal aanrichten in de populatie van de gazellen. Hoogstwaarschijnlijk zal de schade meevallen, omdat de gazellen bijna per definitie tot de gezondere bedrijven behoren. Een crisisperiode zoals we die vandaag meemaken, zal ook de snelle groeiers treffen, maar die bedrijven zijn meestal zo gezond de crisis ingegaan dat ze als eerste weer zullen opstaan en groei creëren. Dit jaar nomineren de redacties van Trends en Trends-Tendances 2400 Trends Gazellen in België, op basis van de gepubliceerde balanscijfers van 2015 tot en met 2019. Van corona is in die cijfers nog geen sprake. Om de financiële impact van de coronacrisis op de gazellen te bepalen, voerde Pascal Flisch, analist van Trends Business Information, een stresstest uit op de solvabiliteitscij-

fers van de Trends Gazellen. “49 procent van de gescreende gazellen zal de crisis financieel gezond doorkomen. Die bedrijven hebben een solvabiliteitsratio hoger dan 25 procent. 17 procent van de bedrijven zit in een aanvaardbare situatie, met een solvabiliteit tussen 15 en 25 procent. 22 procent van de onderzochte bedrijven heeft een zwakke financiële situatie, met een solvabiliteit tussen 0 en 15 procent. 12 procent van de Trends Gazellen kampt met een negatieve solvabiliteit. Die zijn virtueel failliet”, weet Flisch.

Met die cijfers doen de Trends Gazellen het beduidend beter dan het gemiddelde bedrijf in België.

“Door de coronacrisis is bijna 20 procent van de Belgische bedrijven virtueel failliet. Voor de crisis lag dat percentage op 12 procent”, zegt Pascal Flisch. Vooral de kleine bedrijven (toegevoegde waarde van minder dan 1 miljoen euro in 2019) krijgen klappen. Van de ongeveer 300 gazellen die in de gevarenzone komen, vormen de kleine bedrijven de grootste groep met 45 procent. De middelgrote bedrijven (toegevoegde waarde tussen 1 en 5 miljoen euro) zijn goed voor 34 procent van de getroffen populatie en de grote (toegevoegde waarde van meer dan 5 miljoen euro) tellen voor 21 procent. Ook de sector waarin de gazellen actief zijn, is cruciaal voor de financiële gezondheid van de bedrijven. “Daar zijn geen verrassingen. De zwaarst getroffen sectoren zijn de horeca, de handel, de bouw en de schoonmaaksector. IT-bedrijven doen het dan weer heel goed”, duidt Flisch. Hij verwacht dat gazellen die door de coronacrisis in de financiële problemen zijn geraakt zich vlatter kunnen herfinancieren dan bedrijven die al voor de crisis in slechte papieren zaten. “Het gaat om bedrijven die in normale om-

WAAR ZITTEN DE FINANCIIEEL GEZONDSTE TRENDS GAZELLEN? *

PROVINCIE OF REGIO	% VAN TOTAAL
1. WEST-VLAANDEREN	55%
2. HENEGOUWEN	54%
3. OOST-VLAANDEREN	51%
4. VLAAMS-BRABANT	51%
5. LIMBURG	50%
6. LUIK	49%
7. ANTWERPEN	47%
8. BRUSSEL	45%
9. WAALS-BRABANT	42%
10. LUXEMBURG	42%
11. NAMEN	40%

* MET EEN SOLVABILITEITSRATIO > 25%, BRON: TBI

WAAR ZITTEN DE FINANCIIEEL KWETSBAARSTE TRENDS GAZELLEN? *

PROVINCIE OF REGIO	% VAN TOTAAL
1. BRUSSEL	18%
2. WAALS-BRABANT	18%
3. NAMEN	16%
4. VLAAMS-BRABANT	15%
5. ANTWERPEN	13%
6. LUIK	12%
7. LIMBURG	12%
8. LUXEMBURG	10%
9. HENEGOUWEN	10%
10. OOST-VLAANDEREN	10%
11. WEST-VLAANDEREN	8%

* MET EEN SOLVABILITEITSRATIO < 0%, BRON: TBI

standigheden beter presteren dan hun concurrenten. En kleine bedrijven moeten vaak minder grote bedragen ophalen om zich te herfinancieren.”

Ontbrekende generatie gazellen

Maar de grootste schade zal niet zichtbaar zijn, omdat die zal bestaan uit de gazellen die de voor-

bije twaalf maanden niet zijn opgericht door de zware economische crisis. Het dalende geboortecijfer van ondernemingen sinds 2000, nog versterkt door de financiële crisis van 2008-2009, heeft gezorgd voor een ontbrekende generatie van jonge bedrijven en gazellen. Het risico bestaat dat er door covid-19 in de gazellenlijsten van bijvoorbeeld het jaar 2030 bedrijven zullen ontbreken, omdat ze anno 2020 en 2021 niet zijn opgericht of kort na de start over de kop gingen.

De schade kan meevallen, omdat er in 2020 ongeveer evenveel bedrijven zijn opgericht als in 2019. Enkel in maart en april, in volle lockdown, aarzelden ondernemers om een bedrijf uit de grond te stampen, maar in de rest van het jaar lag het aantal startende bedrijven hoger dan het gemiddelde in de periode 2015-2018. Bij het groeipotentieel van die ondernemingen blijft voorzichtigheid geboden, merkt de Nationale Bank op. Jonge bedrijven gaan vaker over de kop en de coronageneratie ging in bijzonder moeilijke omstandigheden van start. “In dezelfde sector hebben kleine, en dus vaak ook jonge ondernemingen het momenteel veel moeilijker dan de grote ondernemingen. Dat verhoogt het risico dat enkele toekomstige gazellen vroegtijdig verdwijnen”, zegt Gert Bijmens. Onderzoek heeft aangetoond dat moeilijke omstandigheden bij de start voor langdurige littekens bij bedrijven kunnen zorgen. De helft van de groei van een bedrijf is te verklaren door de omstandigheden bij de start, zoals de conjunctuur. Heel wat van die jonge ondernemingen kwamen ook niet in aanmerking voor de steunmaatregelen van de overheid.

TRENDS GAZELLEN BRUSSEL, ZIE P. 37